

بررسی
مبانی و مفاهیم
در آموزش و اجرا
با نگاهی ویژه
به سازهای
ویولن و ویولن آلتو

گوگ در سازهای زهی

نگارنگار
نشر نگاه معاصر

ایمان فخر

فهرست مطالب

۱۱	مقدمه
۱۵	راهنمای علائم
۱۷	فصل اول: مبانی فیزیک صوت و سیستم‌های تقسیم فواصل
۱۹	پرسش بنیادی
۲۰	دانستنی‌های مفید
۲۰	صدای موسیقایی
۲۰	مشخصات صوت
۲۱	سری هارمونیک
۲۳	فاصله
۲۴	ضربان صوتی
۲۵	سیستم‌های تقسیم فواصل
۲۵	تعاریف مورد نیاز
۲۵	سیستم فیثاغورثی
۲۷	سیستم کوک درست
۲۸	سیستم‌های تعدیل شده
۲۸	کوک معتدل میانه
۲۹	کوک معتدل بی‌قاعده

کوک معتدل مساوی ۲۹

چرا سیستم‌های مختلف؟ ۳۰

نُت خارج چیست؟ ۳۰

جمع بندی ۳۱

فصل دوم: کوک در سازهای زهی؛ نگاهی تاریخی ۳۳

مرور تاریخی ۳۵

اوایل قرن هجدهم؛ کوک فیثاغورثی و حرکت به سمت کوک درست ۳۸

اواسط قرن هجدهم؛ تعدیل فواصل ۴۸

استفاده از سیستم معتدل میانه ۴۸

آموزه‌های کوک ولفگانگ آمادئوس موتزارت ۵۳

چالش کوک کردن سازهای زهی با دیگر سازها ۵۵

اواخر قرن هجدهم و قرن نوزدهم؛ فواصل فیثاغورثی و کوک بیانگر ۵۷

کوک در قرن بیستم ۶۲

جمع بندی ۶۴

فصل سوم: آموزش کوک؛ نگاهی تاریخی به متون آموزشی ۶۷

آموزش کوک؛ چالشی تاریخی ۶۹

آموزش کوک؛ جستاری تاریخی ۷۰

نواختن گام؛ تمرینی برای کوک ۷۱

آشنایی با دیدگاه‌های معلمین قرن بیستم ۷۶

آموزش کوک از دیدگاه کارل فلش ۷۷

آموزش کوک از دیدگاه ایوان گالامیان ۸۰

آموزش کوک از دیدگاه سایمون فیشر ۸۲

توجه به ارتعاشات همخوان ۸۳

کوک همسان ۸۴

تمرین کوک هنگام نواختن گام ۸۶

کوک در اجرای سریع ۸۷

کوک دوبل نُت‌ها؛ چالشی تاریخی ۸۸

جمع بندی ۹۲

فصل چهارم: روانشناسی و نکاتی برای آموزش ۹۵

کوک؛ مسئله‌ای درهم‌تنیده ۹۷

کوک؛ فرایند درک تا تنظیم فواصل ۹۸

مهارت تنظیم فواصل تا اجرای موسیقی ۱۰۰

ادراک کوک و شیوه‌های متفاوت اجرای فواصل ۱۰۲

کوک؛ نگاهی آموزشی ۱۰۵

سال‌های آموزش و پیشرفت در مهارت کوک ۱۰۵

نکاتی قابل تأمل در آموزش ۱۰۸

روش‌های متداول آموزش کوک در سازهای زهی ۱۱۲

تنظیم فواصل در فرایند تمرین ۱۱۶

جمع بندی ۱۲۰

فصل پنجم: تمرین کوک؛ تجزیه و تحلیل نمونه‌ها و ارائه‌ی راهکار ۱۲۳

رویکرد تجزیه و تحلیل نمونه‌ها ۱۲۵

نمونه‌های تکنوازی ۱۲۶

نمونه‌های هم‌نوازی ۱۵۳

کوک در هم‌نوازی؛ دانستی‌های لازم ۱۵۳

جمع بندی ۱۷۵

□ فهرست منابع ۱۷۶

مقدمه

یکی از مهارت‌های بنیادین نوازندگی، توانایی اجرای دقیق فواصل است. بدیهی است که اجرای بی‌دقت فواصل لطمه‌ای جبران‌ناپذیر به ساختمان اثر موسیقی وارد می‌کند. نوازندگان سازهای زهی، طی دوران آموزش خود سال‌های زیادی را صرف یادگیری دقیق نواختن فواصل می‌نمایند. حتی نوازندگان حرفه‌ای این سازها نیز بخش زیادی از زمان تمرین خود را به تنظیم و تثبیت جایگاه فواصل اختصاص می‌دهند. چرا که تنظیم و اجرای دقیق فواصل از دغدغه‌های همیشگی هنگام تمرین سازهای زهی است.

شایان ذکر است که کوک نواختن فواصل، ترکیبی از مهارت‌های مختلف است؛ تشخیص تضاد زیرایی، تطابق فواصل، شکل دادن فواصل دقیق با ساز و بسیاری مهارت‌های دیگر موسیقایی و نوازندگی، از جمله مهارت‌هایی هستند که در انجام این مهم نقش دارند. پیشرفت در هر یک از این مهارت‌ها به عوامل مختلفی همچون تجربیات موسیقایی، تربیت گوش موسیقی، آموزش صحیح و رشد توانایی‌های اجرایی بستگی دارد.

تربیت گوش موسیقی و کسب مهارت‌های شنیداری از جمله آموزش‌های پایه و اساسی مورد نیاز هر موسیقیدانی است. اما داشتن گوش موسیقی خوب به تنهایی برای ارائه‌ی اجرایی با کوک دقیق کافی نیست. هنرجوی موسیقی می‌بایست پس از تربیت گوش موسیقی و افزایش توانایی تشخیص تضاد زیرایی فواصل، این دو مهارت را با ارتباطات بسیار پیچیده عصبی و عضلانی ترکیب کند تا قادر به اجرای دقیق فواصل بشود.

با این حال مهارت اجرای دقیق فواصل نیز، همیشه منجر به اجرای دقیق آثار موسیقی